

Šolske knjižnice.

(Konec.)

Odkar imamo novo postavo za ljudske šole, ni strahu, da zmanjka kje šole, kjer je za njo potreba. Človek si tudi lahko domišlja, da gre vladi skrb za to, da se postavi ondi nova šola, kjer se vidi, da je je treba. Zato pa se tudi zavzame lahko, kedar sliši ali vidi, da se stavi šola, ne da pride za to povelje od gosposke.

Ali kaj doživimo v tem skorej den na den? Nihče ne zna prav, zakaj ali kar na lepem počí glas, da je v tej vasi ali v onem selu treba šole. Nekaj tednov preteče in dotična občina dobi ali pa si napravi sama povelje, da se naj skliče obč. zastop ter se v njem razpravlja vprašanje, je-li in zakaj je v njej treba nove šole. Ljudje še ne pridejo prav do tega, da si razjasni vsak, kolikor je v njegovi moči, le to vprašanje in že sliši, da je občna želja, naj se napravi ondi nova šola pa da se v njej naj podučuje le nemški.

Nova šola je s tem že gotova, za-njo, se pravi, ne bode treba nikomur kaj šteti, za-njo skrbi šulverein. Vse je v redu. Ako pa noče komu to v glavo ter še vpraša, zakaj in kaka da bode ta nova šola, maže se mu okoli ust z medom, če velja kaj v vasi; če pa ni šulvereinu ravno nevaren, pita se s tepcem ter oštejó ga, češ, da je neumni „bindišar“. Po tej poti dobili smo precej šulvereinskih šol v naše kraje. S prva niso čutile občine vsled njih kake težave, s časom pa skušuje že ena za drugo, po čem da diši pri šulvereinu — v davku, ki jim ga nalaga nova šola.

V tem se vé, da dela šulverein veliko krivico občinam, toda brez njih volje, to je, če je obč. zastop pravi, ne more jim ničesar. Ali prav v tem čaka može, ki imajo srce za blagor ljudstva, veliko dela. Njim je pred vsem treba gledati na to, da dobi vsaka tudi najbolj skrita občina, v obč. zastop može, to je ljudi, ki kaj umejo ter imajo srce za svojo občino, ne pa le za svojo — brado.

Drugo pa, česar je v tem treba, je to, da gledajo tudi na dosedanje šole, na to, kaj in kako se podučuje v njih. Kako nadzoruje vlada šole in kaj terjá ona od njih, to se pač odtegne področju poedinih mož, ali poslanci, zastopniki ljudstva, imajo v tem besedo. Ne dvomimo, da storé oni v tem radi, kar izpoznajo, da je dobro. Ali če se sliši, ali čuti, da vtika v šolo svoje roke kje kdo iz šulvereina ali da tekó va-njo „srebrniki“, tedaj pa, slov. rodoljubi, po koncu! Ako imate srca za svoje otroke, to vemo, da vam dene hudo, če je človek v vaši šoli, ki jemlje „taciš srebrnikov“, ali v tem pomaga le gosposka. Upamo, da vam ustreže v tem, ako se ji uaznani taka — izdaja.

Kar se tiče potlej strupa, ki ga daje šul-

verein otrokom svojih, pa že tudi drugih šol v berilu, tedaj na dom, v tem stori že vsak oče ali mati lahko kaj, da si zavaruje otroka. Naj mu ne pusti brati taciš reči ali ker ima otrok veselje do branja, naj mu priskrbi drugo, dobro berilo! Nekaj premore v tem že vsaka hiša, saj je enako berilo po ceni in če se na-nj pazi, trpi po več let in dobođe ga torej lahko več otrok v roke.

Težko pa, da bode zadosti na tem, kar storé stariši. V tem bode treba še več, treba bode pomoči rodoljubov in menimo, da naj seže tu vmes družba sv. Cirila in Metoda. V prvi vrsti pa je tu dela za njene podružnice in čisto posebej v enaciš krajih, kjer je šulvereinska šola. Dobro bode tedaj, če si priskrbé obilo in dobro berilo za otroke ter ga dajo po umestni poti učencem take šole v roke.

S tem pa se vé, da ne rečemo, naj skrbé podružnice samo za šulvereinske šole, za pomilovanja vredne otroke, ki hodijo va-nje. Dobro delo storé vselej, ako priskrbé, kolikor jim je možno, tudi drugim otrokom dobrega berila. Preveč ga menda nima nobena ljudska šola. Gleda se pač doslej še vse premalo na šolske knjižnice in vendar so tudi oné važno sredstvo domoljubne izobražbe.

Gospodarske stvari.

Pitanje telet.

Najbolj se redijo teleta, ako sesajo. Ako se pa nameri, da se morajo poprej odstaviti, preden so za mesarja, morajo se pitati z mlekom. Mleko pa naj se posneme, preden se da živinčetu. Velja namreč od mleka odstraniti vso maščobo. Daje se pa lahko sladko ali gosto kisló. Boljše pa je sladko, kajti po njem se tele bolj redi, ter daje tudi boljše meso. Teletina je namreč najbolj okusna in torej tudi največ vredna, če je bela in mehka. Taka pa je po sladkem mleku. Rudečkasto barvo pa dobi po krmljenju s kislím mlekom. Nikakor pa ne sme dobivati siykastega mleka; po takem dobi drisko in lahko pogine. Če pa to ne, rediti se vendar ne more.

Ako hočeš teletu sladko mleko dajati, moraš paziti, da se ne skisa potem, ko ga posnemeš. Mleko ne sme stati na toplem. Shramba ne sme imeti nobenih kislinskiš snovi. Posoda mora biti snažna, kakor sploh vse mlečne posode. Skrbeti je tudi, da se mleko poprej pogreje, preden se da teletu. Ako sesa, dobi od krave mleko toplo od 35—38 stopinj C. v sebe, in to naj bolj ugaja njegovi naravi. Posneto pa je že ohlajeno, zato naj se nekoliko pogreje. Vendar pa se nikakor ne sme pogreti nad 38 stopinj C. Preveč pogreto bilo bi živinčetu še